

32. VOLBY

Ve dnech 7. a 8. října 2016 se ve 13 krajích České republiky uskutečnily řádné volby do zastupitelstev krajů na další čtyřleté volební období (nekonaly se v hlavním městě Praze, kde funkci zastupitelstva kraje plní zastupitelstvo hlavního města Prahy, volené podle zákona o volbách do zastupitelstev obcí). Ve stejném termínu se ve 27 volebních obvodech uskutečnily řádné volby do Senátu Parlamentu ČR. Jednalo se o obvody, kde končilo volební období senátorů zvolených v roce 2010, resp. 2014, kdy byl senátor ve volebním obvodu č. 22 zvolen v doplňovacích volbách. Volby byly vyhlášeny rozhodnutím prezidenta republiky č. 138/2016 Sb. ze dne 21. dubna 2016.

Odevzdávání hlasovacích lístků, jejich posuzování a samotné sčítání hlasů probíhalo ve stálých volebních okrscích; okrskové volební komise byly pro oboje volby společné. Volby do zastupitelstev krajů proběhly v 13 660 volebních okrscích, volby do Senátu v 4 903 volebních okrscích a v případě 4 588 volebních okrsků došlo k souběhu výše uvedených voleb.

Volby probíhaly pouze na území České republiky a jejich provedení se řídilo zákonem č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Volby do zastupitelstev krajů se konaly na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním, podle zásady poměrného systému. Počet mandátů v zastupitelstvu kraje byl pro tyto volby stanoven na základě počtu obyvatel kraje k 1. lednu 2016 tak, že se volilo 45, 55 nebo 65 členů zastupitelstva.

Právo volit měli občané České republiky, kteří nejpozději ve druhý den voleb dosáhli věku 18 let a u nichž nenastala zákonem stanovená překážka ve výkonu volebního práva. Své právo volit mohl volič uplatnit v některém z volebních okrsků v územním obvodu kraje, kde byl zapsán do stálého seznamu voličů podle místa svého trvalého bydliště.

Kandidátní listiny pro volby do zastupitelstev krajů mohly registračním úřadům podávat politické strany, politická hnutí a jejich koalice (dále jen „strany“). O 675 míst v zastupitelstvech krajů (dále též „mandátů“) se v krajích ucházelo celkem 11 803 platných kandidátů, uvedených na 88 zaregistrovaných kandidátních listinách volebních stran.

Volbu provedl volič tak, že do volební schránky vložil v úřední obálce jeden hlasovací lístek vybrané volební strany, při tom mohl na tomto hlasovacím lístku vyznačit předepsaným způsobem až čtyři kandidáty, kterým dává přednost (dále též „přednostní hlasy“). O mandáty v zastupitelstvu se mohly ucházet jen ty volební strany, které získaly alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů v rámci kraje. Mandáty jim pak byly rozděleny podle volebního zákona v jednom skrutiniu s použitím volebních dělitelů. Stranou získané mandáty připadly jejím kandidátům v pořadí, v jakém byli uvedeni na kandidátní listině; pokud však kandidát získal tolik přednostních hlasů, že to činilo alespoň 5 % z celkového počtu hlasů pro tuto stranu v rámci kraje, posunul se pro přidělení mandátu na první místo, pokud bylo takovýchto kandidátů více, rozhodoval pak o jejich pořadí na předních místech absolutní počet přednostních hlasů, v případě rovnosti počtu přednostních hlasů bylo rozhodující pořadí kandidáta na hlasovacím lístku.

Volby do Senátu Parlamentu ČR se konaly na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním, podle zásady většinového volebního systému v jednomandátových volebních obvodech. Z 27 volebních obvodů, kde se volby konaly, se proti roku 2010 změnilo územní vymezení devíti obvodů. Stalo se tak v důsledku aktuálně podlimitního či nadlimitního počtu obyvatel v senátním obvodu.

Právo volit měli občané České republiky, kteří nejpozději ve druhý den voleb dosáhli věku 18 let a u nichž nenastala zákonem stanovená překážka ve výkonu volebního práva. Své právo volit mohl volič uplatnit v některém z volebních okrsků na území volebního obvodu, kde byl zapsán do seznamu voličů. Volit mohli i občané České republiky s trvalým bydlištěm v zahraničí, pokud se v den voleb zdržovali na území republiky, a to v libovolném volebním okrsku volebního obvodu, kde se konaly volby.

Kandidáty pro volby do Senátu mohly přihlašovat politické strany a politická hnutí s registrací u Ministerstva vnitra nebo jejich koalice nebo mohl přihlášku podat i samostatný nezávislý kandidát při splnění zákonem daných podmínek (dále jen „volební strany“). Celkem se o mandát ucházelo 233 kandidátů z celkového počtu 63 volebních stran.

Volbu provedl volič tak, že do volební schránky vložil v úřední obálce jeden hlasovací lístek vybraného kandidáta. Pokud kandidát získal více než 50 % z celkového počtu platných hlasů ve volebním obvodu, byl zvolen senátorem; pokud žádný z kandidátů nedosáhl této hranice, senátor zvolen nebyl a v takovém volebním obvodu se o týden později konalo druhé kolo voleb. V něm však již nekandidovali všichni kandidáti, ale jen ti dva, kteří v prvním kole získali nejvíce platných hlasů.

V prvním kole voleb ve dnech 7. a 8. října 2016 nebyl zvolen žádný senátor, proto se ve všech 27 volebních obvodech konalo ve dnech 14. a 15. října 2016 druhé kolo voleb.

Zapsaní voliči představují počet osob zapsaných v seznamech voličů (osob, splňujících zákonné podmínky pro výkon aktivního volebního práva).

Vydané úřední obálky se rovnají počtu hlasujících voličů, kteří přišli volit a kterým byla ve volební místnosti vydána obálka pro hlasování.

Odevzdané úřední obálky představují počet úředních obálek, které hlasující voliči vhodili do volební schránky.

Volební účast je počítána jako podíl počtu hlasujících voličů (osob, jimž byla ve volební místnosti vydána úřední obálka) a zapsaných voličů (osob uvedených ve volebních seznamech).

Příliš dlouhé názvy volebních stran jsou pro potřeby prezentace v tabulkách zkráceny. Srovnatelnost s údaji z předchozích let je možná pouze u totožných politických subjektů. Identifikace podle názvu (příp. zkratky) však nemusí být v případě porovnání v čase jednoznačná vzhledem k častým změnám (vznik nových politických subjektů, změny jejich názvů, změny složení koalic apod.).

Jména, příjmení a tituly zvolených senátorů jsou převzaty z přihlášek k registraci pro volby do Senátu Parlamentu ČR, podaných příslušnému registračnímu úřadu.

Vzhledem k zaokrouhlování nemusí být součet relativních hodnot roven 100. V tabulce 32-3. jsou údaje o procentech platných hlasů pro volební strany uváděny na dvě desetinná místa bez zaokrouhlování.

* * *

Další informace jsou dostupné na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- www.czso.cz/csu/volby_lide
- www.volby.cz